

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

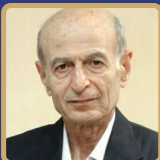
ویژه‌نگاری از حضور بچه‌ها در
نمایشگاه کتاب سی و چهارم

باد و بادکنک،
آب و کتاب...

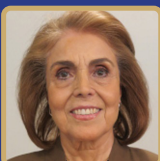
میهمانی ۳۴

ویژه‌نامه ستاد خبری سی و چهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران
شماره سوم | اردیبهشت ۱۴۰۲

نمایشگاه و رخنه کتاب
به اعماق خانه‌ها

رسانه‌های خارجی اخبار
فرهنگی مثبت ایران را
بازتاب نمی‌دهند

فارسی، زبان همه
ملل اسلامی است

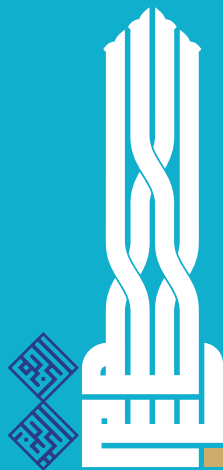

زبان نیاکان؛ سد نفوذ
فرهنگی بلشویسم

ضرورت سرمایه‌گذاری ایران
در صنعت نشر تاجیکستان

ویژه‌نامه ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران | شماره سوم | اردیبهشت ۱۴۰۲

فهرست

- ۲ سخنی دیگر از کتاب سّر
- ۳ باد و بادکنک، آب و کتاب...
- ۴ فارسی، زبان همه ملل اسلامی است
- ۴ رسانه‌های خارجی اخبار فرهنگی مثبت ایران را بازتاب نمی‌دهند
- ۵ تداوم سنت فرهنگ‌مداری مردم ایران در نمایشگاه کتاب تهران
- ۵ چهره واقعی ایران را در مقالاتم منعکس خواهم کرد
- ۶ توصیه به ترویج کتاب با ارزان‌سازی آن
- ۷ میزهای گفتن؛ از درد نوشتن تا نقد نخواندن
- ۸ نمایشگاه و رخنه کتاب به اعماق خانه‌ها
- ۸ بستر شکل‌گیری گفتمان‌های اندیشمندان جامعه ایران
- ۸ نمایشگاه کتاب برای قشر خاصی نیست و باید عامل وحدت باشد
- ۹ گردهم‌آیی قومیت‌ها، مذاهب و گرایشات فکری زیر چتر کتاب
- ۹ نمایشگاه کتاب تهران، پیام صلح ایران به جهانیان است
- ۱۰ زبان نیاکان؛ سد نفوذ فرهنگی بلشویسم
- ۱۱ میهمانی ویژه تاجیکستان؛ ویتترین بازنمایی وحدت فرهنگی دو کشور
- ۱۱ ایران‌دوستی تاجیک‌ها؛ از آرزوی سفر به ایران تا دلدادگی به فارسی‌سرایان
- ۱۲ ضرورت سرمایه‌گذاری ایران در صنعت نشر تاجیکستان
- ۱۳ تلاش هنرمندان تاجیکی برای معرفی ادبیات ایران
- ۱۴ گزارش تصویری میهمانی

سخن نخست

سخنی دیگر از کتاب سّر

«الله اکبر» گفتم، دیدم که اندیشه‌های فاسد و هر اندیشه که غیر اندیشه الله بود همه منهدم شدند، بدل آمد که تا صورتی پیش خاطر نمی‌آید، اخلاص عبادت ظاهر نمی‌شود و تا کلمه لفظه الله پدید نمی‌آید از فساد به صلاح نمی‌آیند و تا تصویری نمی‌کنم از صفات الله و تا نظر نمی‌کنم در صفات مخلوق و جد و رقت و عبودیت ظاهر نمی‌شود؛ پس گویی که معبود مصور آمد و گویی که الله لفظ الله را و اسامی صفات را چنان آفریده است تا چون پیدا آید، خلق در عبادت آیند و توحید را سبب قطع ترددها کرده است و اشتراک را سبب پریشانی کرده است و هر حروف و اندیشه را مدار کرده است؛ چو این‌ها را نظر کردم، گفتم بیا تا هر چه فانی ست و مقهورست همه را از نظر محو کنم و دور کنم تا چون بنگرم قاهر را و باقی را توانم دیدن و خواهم که چندان محو کنم که نظر من بر صفت قاهری الله و صفت بقای الله و کمال حقیقی الله قرار گیرد و هر چند محو می‌کردم، خود را محبوس مقهورات و محدثات می‌یافتم؛ گویی که الله محدثات را برمی‌گرداند.

و من در این میان می‌دیدم که بر دوش الله‌ام، باز می‌دیدم که هم من و هم چرخ و هم افلاک و خاک و عرش همه بر دوش الله‌ایم تا کجامان خواهد انداختن، تا همه فریاد عاشقانه بر آوریم که ای الله ما چنگال در تو زده‌ایم و بر دوش تو چسبیده‌ایم و دست از تو نمی‌داریم، از آنک عاشق زار توایم. اکنون ای الله چو یکدم چشم و نظر در تو می‌نهم و عظمت و حسن ترا می‌بینم می‌آساییم و دم خوش می‌زنیم و دمی دیگر ناله عاشقانه می‌زنیم و به‌وقت خواب نیز همچنانیم.

به نقل از «معارف» بهاء‌ولد

ویژه‌نگاری از حضور بچه‌ها در نمایشگاه کتاب تهران

باد و بادکنک، آب و کتاب...

کردم که چقدر با نوجوانی خودم متفاوتند. کمی به هم نگاه کردند و چیزهایی گفتند که صدایشان میان هیاهوی نمایشگاه و افتادن میله‌های چند غرفه روی هم گم شد. دخترهای همراهشان را دیدم که تا آمدند چاره‌ای برای خریدشان پیدا

حضور کودکان و نوجوانان و دانش‌آموزان مقاطع مختلف در فضای نمایشگاه کتاب تهران تصاویر دل‌انگیزی می‌سازد؛ چه در شبستان دنبال کتاب روان‌شناسی و داستان‌های ترسناک باشند و چه در حیاط بزرگ مصلی بادکنک‌هایشان را تکان دهند و آب‌بازی کنند.

به گزارش ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، می‌خندند و تا وسط پله‌ها می‌روند پایین. مرددند برونند غرفه‌های کودک و نوجوان یا نه، تا اینکه یکی‌شان با صدای بلند می‌گوید: «نه اینجا کتاب درسی نداره، باید بریم اون طرف» و همگی با هم برمی‌گردند سمت صحن اصلی. پلاستیکی در دستشان نیست و کتاب هم. به جایش بادکنک‌های سبز و بنفش را که از غرفه‌های ورودی گرفته‌اند در هوا تکان می‌دهند و پرسران‌پرسران راه غرفه‌های آموزشی را در پیش می‌گیرند.

سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران تاکنون میزبان دانش‌آموزان در پایه‌های مختلف و طیف‌های متفاوتی بوده است. دانش‌آموزانی که غالباً دبیرستانی بودند و از همه طیف بین‌شان پیدا می‌شد. بعضی‌هایشان را در راهروهای منتهی به کتاب‌های روانشناسی پیدا می‌کردی و بعضی‌هایشان هم فقط به دنبال کتاب‌های درسی بودند. بعضی‌هایشان هم دسته‌جمعی رفته بودند غرفه‌های کودک و نوجوان و با دو سه کتاب فانتزی و ترسناک برگشته بودند.

این گروه آخر، اولین مواجهه‌ام با دبیرستانی‌های امروز نمایشگاه بود. کتاب موردعلاقه‌شان را پرسیدم و یکی‌شان کتابی با جلد سیاه و آدم‌برفی روی آن نشانم داد. محتوایش ترسناک بود و بقیه‌شان هم روانشناسی. ذوق‌زده از کتاب‌های روانشناسی می‌گفتند و وقتی چند انتشاراتی را به‌شان معرفی کردم، پیش از من بلدش بودند و به غرفه‌هایشان سر زده بودند.

ذوقشان به کتاب‌های روانشناسی مرا به سمت همان غرفه‌ها کشاند. این بار گروهی نیستند؛ دو نفرند و آرام‌تر. آن‌قدر آرام که چهره‌هایشان را یادم نیست. نزدیکشان که می‌شوم خریدشان تمام شده است. «ایکی‌گای» را در دستشان می‌بینم و تا می‌آیم سوالی بپرسم غرفه‌دار به‌شان می‌گوید که دستگاهش خراب شده است و نمی‌تواند کارت بکشد. از بس آرامش داشتند به این فکر

کنند، خانم کناری‌شان کتاب را برایشان نقدی خرید و در عوض به‌شان گفت: «شما هم کمی جلوتر برای من کتاب بخرید». «ایکی‌گای» را برداشتند و همراهی‌شان سه نفره شد.

مقصد بعدی‌شان اما غرفه روانشناسی دیگری بود و نام‌های کتاب‌هایش عجیب. اسامی بعضی‌شان آن‌قدر با حال آدم عجین است که خواه‌ناخواه می‌روی سمتشان؛ «گاهی می‌توانی

استراحت کنی» را برداشتم و دیدم همان شازده‌کوچولوی خودمان است که خط به خطش در صفحات مجزا نوشته شده است. کتاب را زمین نگذاشتم، اما حواسم بیشتر به بچه‌ها بود تا کتاب. اینجا می‌خواستند برای خانم همراهشان که

به غرفه‌دار گفتند مادرشان است، کتاب بخرند. غرفه‌دار تعجب کرده بود، اما به مادر «داستانی با تغییرات رهایی‌بخش» را پیشنهاد کرد و به خود بچه‌ها کتاب «مغازه جادویی» را.

از آن‌ها که جدا می‌شوم به صحن اصلی می‌روم. هوا از دیروز بهتر است. باد ملایمی می‌وزد که هم‌هوا را خنک‌تر کرده، هم تا حدی تمیزتر. هنوز آن گروه خوشحال به سمت غرفه‌های دانشگاهی نرفته‌اند. دور خودشان می‌چرخیدند و به سمت حوض می‌رفتند. گویا جو و محیط نمایشگاه برایشان خوشایندتر بوده تا کتاب‌هایی که به نمایش درآمده. به حوض که رسیدند، کیف‌هایشان را روی زمین رها کردند و بادکنک‌هایشان را در آب، و همزمان که اپراتور یکی از نشرها با اشتیاق تبلیغ کتاب‌های آموزشی‌شان را می‌کرد آب بازی‌شان شروع شد.

ساعاتی بعد که روز نارنجی شده بود، دوباره دیدم‌شان، داشتند صحن را به سمت درب خروجی نمایشگاه ترک می‌کردند. این بار پلاستیک‌هایی در دست داشتند و کتاب‌هایی داخلش بود. بادکنک‌ها را به آب سپرده بودند و حالا به جایشان نایلون‌های کتاب را تاب می‌دادند و در نور نارنجی خورشید محو می‌شدند.

کرلانگیچ، سفیر ترکیه در بازدید از نمایشگاه کتاب تهران:

فارسی، زبان همه ملل اسلامی است انتخاب قابل تحسین مصلی برای برگزاری نمایشگاه کتاب

حجابی کرلانگیچ گفت: نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، نمایشگاه بزرگی در منطقه و حتی جهان است. می‌توانیم این رویداد فرهنگی در ایران را با نمایشگاه‌های کتاب فرانکفورت و قاهره مصر مقایسه کنیم.

حجابی کرلانگیچ، سفیر ترکیه در ایران حین بازدید از نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در گفت‌وگو با ستاد خبری این رویداد فرهنگی گفت: از سال‌های ابتدایی برپایی نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، پیگیر آن بودم و از آن بازدید می‌کردم. چند بار به‌عنوان سخنران در نشست‌های علمی نمایشگاه شرکت کردم و به معرفی «طرح ترجمه وزارت فرهنگ و گردشگری ترکیه» در این رویداد فرهنگی پرداختم. در سال‌های گذشته نمایشگاه کتاب در مکانی دیگر برگزار می‌شد و حالا در سال‌های اخیر انتقال آن

به مصلی امام خمینی (ره) برای گسترش این رویداد فرهنگی، قابل تحسین است. مترجم دیوان حافظ به زبان ترکی استانبولی درباره پیوند زبانی بین ایران و ترکیه گفت: زبان فارسی در طول تاریخ، زبان مشترک ملل مختلف اسلامی در جغرافیای بزرگ منطقه بوده است. زبان ترکی در آناتولی کم‌کم جای زبان فارسی را گرفت، اما هنوز مفردات زبان فارسی در زبان

ترکی زنده است و کاربرد دارد. زبان فارسی، زبانی نیست که تنها به ملت ایران تعلق داشته باشد. سفیر ترکیه در ایران با اشاره به گسترش زبان فارسی در هندوستان، بالکان، آناتولی و افریقای شمالی ادامه داد: زبان فارسی را به‌عنوان زبانی متعلق به یک ملت نمی‌دانیم. زبان فارسی متعلق به ملل اسلامی است و هنوز هم پل ارتباطی بین کشورهای مسلمان است. ترکیه در این زمینه ذخایر گران‌قدری دارد. کتابخانه‌های ترکیه مملو از آثاری به زبان فارسی هستند.

کرلانگیچ حافظ، مولانا و سعدی را شخصیت‌های مشترک بین ایران و ترکیه خواند و افزود: این شخصیت‌ها رهبران علمی و فرهنگی جهان اسلام هستند و علاقه‌مندان زیادی در ترکیه در زمینه ادبیات فارسی و آثار این چهره‌های فرهنگی کارهای پژوهشی انجام داده و می‌دهند.

سفیر ترکیه در ایران با حضور خود در نمایشگاه کتاب سی‌وچهارم به «طرح ترجمه وزارت فرهنگ و گردشگری ترکیه» پرداخت و گفت: این طرح یک پروژه جهانی است که در آن آثار ترکی به زبان‌های دیگر ترجمه می‌شود. این طرح در دنیا جایگاه خوبی پیدا کرده و به ما کمک کرده است تا آثار نویسندگان ترکیه‌ای در ایران و دیگر نقاط جهان بهتر شناخته شود.

«اسلام: دین دوم اروپا» اشاره کرد.

هاتر در باره نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به ستاد خبری این رویداد فرهنگی گفت: آشنایی من با نمایشگاه کتاب تهران از راه دنبال کردن تحولات ایران با خواندن وبسایت‌ها و دیگر رسانه‌های ایرانی به‌دست آمده است. در رسانه‌های خارجی خبری درباره این نمایشگاه نیست و اخبار فرهنگی مثبت ایران در این رسانه‌ها بازتاب پیدا نمی‌کند.

وی با بیان اینکه کتاب اگر خوانندگان بین‌المللی پیدا کند، در گسترش فرهنگ یک سرزمین نقش اساسی دارد، گفت: البته این روزها ساینوسایل ارتباطی مدرن اهمیت زیادی پیدا کرده‌اند و اقبال به کتاب تا حدی کمتر شده است. از سوی دیگر، این روزها به علت مشکلات سیاسی، مسائل فرهنگی ایران در رسانه‌های جهانی بازتاب زیادی ندارند و همچنین عمده موضوعاتی هم که در ایران درباره آنها کتاب نوشته می‌شود، در خارج و غرب شنونده خارجی کمی دارند و این محدودیت‌ها متأسفانه باعث شده بازتاب تلاش‌های فرهنگی ایرانیان در دوران اخیر، آنگونه که سزاوارست، دیده نشود.

استاد ایرانی-آمریکایی دانشگاه جورج تاون آمریکا:

رسانه‌های خارجی اخبار فرهنگی مثبت ایران را بازتاب نمی‌دهند

شیرین هاتر، عضو شورای روابط خارجی آمریکا با بیان اینکه آشنایی من با نمایشگاه کتاب تهران از راه دنبال کردن تحولات ایران و خواندن وبسایت‌ها و دیگر رسانه‌های ایرانی بوده، گفت: رسانه‌های خارجی اخبار فرهنگی مثبت ایران را بازتاب نمی‌دهند.

به گزارش ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، شیرین هاتر (۱۹۴۵ در تبریز)، استاد ایرانی-آمریکایی دانشگاه جورج تاون آمریکاست که در حوزه علوم سیاسی به فعالیت اشتغال دارد. او متخصص مسائل سیاسی ایران، خاورمیانه و اسلام سیاسی و عضو شورای روابط خارجی ایالات متحده است. هاتر به زبان‌های فارسی، انگلیسی، فرانسه و ترکی مسلط است. کتاب «روابط ایرانی-عربی، فرایندهای تنش و سازگاری»

حسین اشراق، نویسنده و متفکر افغانستانی مطرح کرد؛

تداوم سنت فرهنگ‌مداری مردم ایران در نمایشگاه کتاب تهران

سیدحسین اشراق نویسنده و متفکر افغانستانی معتقد است نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، نشان‌دهنده تداوم سنت فرهنگ‌مداری مردم ایران بوده و به بینش میان‌فرهنگی که از ارکان تعامل میان ملل است، جایگاه می‌بخشد.

سیدحسین اشراق، متفکر افغانستانی، رئیس موسسه مطالعات و تحقیقات نبراس در کابل، در گفت‌وگو با ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، گفت: کشور ایران از گذشته‌های دور تا حالا به‌مثابه یکی از کانون‌های فرهنگ و ادب، هنر، فلسفه و عرفان در حوزه تمدنی ما از جایگاه ارزشمندی برخوردار بوده است. از همین‌رو می‌شود برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران را در همین راستا تحلیل کرد و گرامی داشت.

اشراق افزود: بدون شک نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران می‌تواند از یک‌سو نشان‌دهنده تداوم سنت فرهنگ‌مداری مردم ایران باشد و از ظرفیت معنوی آنها نمایندگی کند، و از جانب دیگر بحث بینش میان فرهنگی را که از اهمیت جدی برای تعامل و گفت‌وگو میان ملل برخوردار است، جایگاه می‌بخشد.

این چهره فرهنگی در افغانستان درباره تأثیر این رویداد در جذب مردم به مطالعه، گفت: نمایشگاه کتاب تهران تأثیر زیادی بر انگیزه و عزم فرهنگی جامعه ایران برای به‌روری از کتاب دارد. زیرا زمینه را فراهم می‌کند تا جامعه با گسترده خلق و برگردان آثار روبه‌رو شود و دست به‌گزینش بزند. نویسندگان افغانستانی درباره حضور و

فعالیت‌های ناشران کشورش در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران گفت: در دوره‌های مختلف که ناشران کشورهای مختلف در نمایشگاه کتاب تهران حضور پیدا کرده‌اند، حضور ناشران افغانستان با وجود مشکلات و محدودیت‌ها خوب بوده و به تدریج از کیفیت بهتر برخوردار می‌شد. اما سقوط جمهوریت، همانگونه که بر همه ابعاد زندگی مردم افغانستان اثر گذاشت، وضعیت نشر کتاب و ناشران اینجا را نیز تحت تأثیر قرار داده است.

رئیس موسسه مطالعات و تحقیقات نبراس با طرح این نکته که حضور ناشران افغانستان در نمایشگاه کتاب تهران بدون شک برای آنها مفید خواهد بود، ادامه داد: نمایشگاه‌های کتاب، بهترین بستر برای فراگیری آخرین تجربه‌ها در حوزه نشر و تولید متون و از جانب دیگر محل رقابت‌های سالم میان بنگاه‌های نشر است. از همین رو ناشران افغانستانی با حضورشان در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، می‌توانند با استفاده از تجربه‌های جدید و همچنین ورودشان به دایره رقابت سالم، در مسیر افزایش ظرفیت‌های خود تلاش کنند.

وی به نزدیکی زبانی و فرهنگی ایران و افغانستان اشاره کرد و پیشنهاد داد: می‌توان ناشران افغانستانی را به مثابه ناشران خارجی در نظر نگرفت و تلاش کرد تا در سالن ناشران عمومی نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران حضور داشته باشند. بدون شک مشترکات فرهنگی و زبانی ناشران افغانستان و ایران زمینه این امر را فراهم

رئیس اتحادیه نویسندگان الجزایر در بازدید از نمایشگاه کتاب تهران:

چهره واقعی ایران را در مقالاتم منعکس خواهم کرد

رئیس اتحادیه نویسندگان الجزایر که می‌خواهد گزارش چند روز بازدیدش از ایران را با نوشتن مقالاتی در الجزایر منعکس کند، گفت: باید تلاش کنیم تا چهره واقعی ایران که زیبا و متمدن است، به جهانیان معرفی شود.

یوسف شقره، رئیس اتحادیه نویسندگان الجزایر و نایب رئیس اول اتحادیه نویسندگان عرب در گفت‌وگو با ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، با بیان اینکه برای اولین بار است که به تهران سفر کرده، گفت: در دوران فعلی باید تلاش کنیم زمینه بهبود روابط فرهنگی بین کشورها و ملل مختلف را فراهم کنیم.

می‌کند که آنها در ردیف ناشران خارجی قرار نگیرند.

این اندیشمند افغانستانی ادامه داد: وقتی زبان «خانه وجود» تلقی می‌شود (اشاره به تلقی مارتین هایدگر از زبان)، این خانه بی‌تردید میان مردم افغانستان و ایران مشترک است. زبان فارسی، بستر بزرگ تمدن‌آفرینی و فرهنگ‌پروری است و این میراث مشترک همه ما در حوزه تمدنی‌مان است.

حسین اشراق، نمایشگاه کتاب تهران را در جهت ارتقای پیوند فرهنگی افغانستان و ایران تأثیرگذار دانست و افزود: با رابطه فرهنگی است که ملت‌ها یکدیگر را فراتر از سود و منفعت درک می‌کنند و رابطه متقابل معنوی به‌وجود می‌آورند. به نظر من رابطه فرهنگی زمانی با کیفیت و ارزشمند تلقی می‌شود که توأم با بنیان‌های معرفت‌شناختی، ارزش‌های معنوی و هنجارهای اخلاقی باشد. چنین روابط فرهنگی‌ای در دوام و ریشه‌داری، از ضریب قابل اطمینانی برخوردارند.

رئیس موسسه مطالعات و تحقیقات نبراس، با بیان اینکه پس از سقوط جمهوریت، اهل قلم افغانستان با دو مشکل جدی روبه‌رو شده‌اند، اولاً در داخل در شرایط بد روانی و اقتصادی قرار دارند و با محدودیت‌های فراوان روبه‌رو شده‌اند و دوم اینکه تعداد زیادی از آنها ترک وطن کرده و در شرایط بی‌خانمانی و مهاجرت به‌سر می‌برند. با توجه به این، به زمان نیاز داریم تا وضعیت به حالت عادی و سابق برگردد و اهل قلم افغانستان بار دیگر وارد عرصه تولید متون و آفرینش آثار شوند.

اشراق در پایان سخنانش گفت: من تدویر نمایشگاه کتاب تهران را گام مهم در جهت ادامه سنت فرهنگ‌پروری مردم ایران تحلیل می‌کنم و آن را گام مهمی در جهت تبادل فرهنگی با ملل دیگر از رهگذر حضور ناشران به‌شمار می‌آورم.

وی با تأکید بر اینکه اکثر سفرا و وزیران، روابط سیاسی را سرلوحه کار خود قرار می‌دهند، اما روشنفکران و فرهیختگان در انتقال فرهنگ‌ها نقش دارند، افزود: از سفر به ایران و حضور در نمایشگاه کتاب تهران بسیار خرسندم.

شقره ادامه داد: در این سفر توانستم از منزل امام خمینی (ره) بازدید کنم که برایم بسیار جذابیت داشت. اینکه یک رهبر بزرگ، در خانه‌ای کوچک زندگی می‌کرده، برای من خیلی جالب بود؛ قطعاً بعد از بازگشت از سفر، گزارش این چند روز بازدید از ایران و نمایشگاه کتاب تهران را، در مقالاتی که در الجزایر منتشر خواهم کرد، منعکس می‌کنم.

وی در پایان پیشنهاد کرد تدابیری اندیشه‌شود تا هیئتی از نویسندگان، روشنفکران و روزنامه‌نگاران الجزایری به ایران سفر کنند، تا واقعیات ایران را نه فقط در جهان عرب، بلکه در اروپا و جهان غرب منعکس کنند. باید تلاش کنیم تا چهره‌ای واقعی از ایران را که بسیار زیبا و متمدن است، معرفی کنیم.

در بازدید مسئولان از رویداد سی‌وچهارم کتاب تاکید شد؛

توصیه به ترویج کتاب با ارزان سازی آن

بخش مهمانان رویداد سی‌وچهارم در روزهای گذشته شاهد حضور شخصیت‌هایی از ایران و دیگر کشورها بود. شخصیت‌هایی که با حضورشان از نزدیک با زیست‌بوم صنعت نشر ایران آشنا شدند. به گزارش ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی، در روزهای گذشته رویداد سی‌وچهارم شاهد حضور بسیاری از مسئولان فرهنگی و سیاسی از ایران و دیگر کشورها بود. این شخصیت‌ها پس از حضور در بخش مهمانان به دیدار ناشران رفته و به گفت‌وگوی مستقیم با آنها پرداختند. گزیده‌ای از سخنان مهمانان به این شرح است:

غلامعلی حداد عادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی و عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی: کتاب ابزاری ماندگار و رسانه‌ای پایدار در مقایسه با فضای مجازی است. این خصوصیت کتاب باعث می‌شود مجال بیشتری برای تبیین باشد. در این نمایشگاه، کتاب‌های زیادی در خصوص جهاد تبیین وجود دارد، اما با همه سنگین فعلی، هنوز هم نیاز است که قلم‌های بیشتری به میدان بیایند. فضای مجازی برای پیام‌های کوتاه و نقطه‌ای است، ولی کتاب نقش سازنده و اساسی دارد.

آرا شاوردیان، نماینده ارامنه تهران و شمال ایران در مجلس شورای اسلامی: گران بودن کاغذ در قیمت تمام‌شده کتاب بسیار تأثیرگذار است و در وضع قوانین در مجلس باید به حقوق ناشران و صنعت چاپ توجه ویژه شود. تخصیص یارانه کتاب به خانواده‌ها نیز در ترویج فرهنگ کتابخوانی و کتابخوان‌شدن مردم نقش تأثیرگذاری دارد که مجلس شورای اسلامی اهتمام ویژه‌ای در این خصوص به کار می‌گیرد.

محمد مخبر، معاون اول رئیس‌جمهور: ایرانی‌ها اساساً ملت فرهنگ‌دوستی هستند و این دوره از نمایشگاه از نظر حضور کتاب‌دوستان، تنوع و محتوای عمیق کتاب‌ها درخور توجه است؛ روحیه فرهنگ‌دوستی مردم ایران در مسیر بالندگی قرار گرفته است.

آیکاوا کازوتوشی، سفیر ژاپن: امیدوارم بتوانیم مناسبات فرهنگی به‌ویژه ترجمه کتاب‌های ادبیات داستانی و کودک و نوجوان را گسترش دهیم. زیرا احساس می‌کنم مردم ژاپن به این نوع آثار علاقه دارند.

سیامک رهپیک، قائم مقام دبیر شورای نگهبان: بسیاری از کسانی که به نمایشگاه کتاب آمده‌اند،

کتاب‌دوست هستند و حتی اگر کتاب هم نخرند، حضور در چنین فضای فرهنگی با نشاطی را دوست دارند؛ از این علاقه‌مندی باید برای جذب بیشتر مردم و جوانان به مطالعه کتاب استفاده کرد. باید با رفع موانع و گسترش امکانات رفت‌وآمد عمومی به نمایشگاه کتاب، شیرینی این رویداد فرهنگی بیشتر می‌شود.

پیمان جبلی، رئیس سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران: ما به کتاب به چشم مشتری نگاه می‌کنیم و کارمان به تهیه گزارش خلاصه نمی‌شود. باید از کتاب‌ها در تولیدات رسانه‌ای استفاده بیشتری کنیم و ارتباط تولیدات رسانه‌ای و کتاب را توسعه دهیم.

حسن مسلمی نائینی، رییس سازمان جهاد دانشگاهی: برگزاری بخش مجازی در کنار بخش فیزیکی این نمایشگاه، یک اتفاق مثبت برای هموطنان خارج از پایتخت است که بتوانند کتاب‌های مورد علاقه خود را خریداری کنند. من در برخی از کشورهای خارجی دیدم که در محل‌هایی مانند مترو، رستوران، آرایشگاه و... کتاب‌هایی برای استفاده عموم قرار داده‌اند. امیدوارم چنین ایده‌ای در ایران هم پیاده شود.

محسن منصوری، معاون اجرایی رئیس‌جمهور: خانواده و اطرافیان من اکثراً به صورت اینترنتی خرید کردند، اما حضور در فضای نمایشگاه کتاب لطف و صفای دیگری دارد. خرید اینترنتی مسائل و هزینه‌های کمتری دارد و برای همین

بسیاری از مردم سعی می‌کنند کتاب‌هایشان را به صورت اینترنتی خرید کنند. اما با این وجود جمعیت بسیار خوبی را در نمایشگاه شاهد هستیم.

سعید منتظرالمهدی، معاون فرهنگی اجتماعی فراجا: با توجه به اینکه شخصیت هر فرد در سن نوجوانی شکل می‌گیرد، باید بتوانیم شخصیت کتابخوانی همراه شوند. وقتی نوجوانان با کتاب عجزین شوند و لذت ذهنی کتابخوانی را تجربه کنند، هیچ لذتی را با خواندن کتاب جایگزین نمی‌کنند.

بهرام عین‌اللهی، وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی: کتاب کالایی است که به‌طور مستقیم بر سلامتی مردم تأثیر می‌گذارد. با مطالعه کتاب آگاهی افراد به‌ویژه کودکان و نوجوانان نسبت به سلامت شخصی و بیماری‌های موجود بالاتر رفته و موجب می‌شود مسائل بهداشتی را بیشتر رعایت کنند و در نتیجه، جامعه سالم‌تری خواهیم داشت. از طرف دیگر، مطالعه به‌طور مستقیم روی مغز انسان هم تأثیر می‌گذارد و از این روست که مطالعه کتاب یکی از راهکارهای اساسی برای پیشگیری از بیماری آلزایمر یا جلوگیری از پیشرفت آن است.

یوسف شقره، رئیس اتحادیه نویسندگان الجزایر و نایب رئیس اول اتحادیه ادبا و نویسندگان عرب: پیشنهادی دارم مبنی بر اینکه هیأتی از نویسندگان، روشنفکران و روزنامه‌نگاران الجزایری به ایران سفر کنند تا واقعیات ایران را نه فقط در جهان عرب، بلکه در اروپا و جهان غرب منعکس کنند. تعداد زیادی از افرادی که تمایل دارند به ایران سفر کنند، دچار ترس و دلهره‌ای هستند که ناشی از تبلیغات نادرست علیه ایران است. باید تلاش کنیم تا چهره‌ای واقعی از ایران را که زیبا و متمدن است، معرفی کنیم.

ابراهیم بن احمد المعینی، سفیر عمان: استقبال خوب مردم از نمایشگاه کتاب سی‌وچهارم خیره‌کننده و غیرمنتظره است. امسال با تعداد بیشتری از کتاب‌های منتشرشده کشور عمان در نمایشگاه حضور داریم و از هر گونه تعامل و همکاری با جمهوری اسلامی ایران استقبال می‌کنیم.

عزت‌الله اکبری تالاریشتی، نماینده مردم تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر و پردیس در مجلس شورای اسلامی و عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی: واقعا حضور بسیار خوبی را در نمایشگاه شاهد هستیم و این نشان می‌دهد که مردم علی‌رغم مشکلات اقتصادی به کتاب علاقه‌مندند و این علاقه باید با حمایت‌های دولت از ناشران و اختصاص یارانه کاغذ به منظور تولید کتاب ارزان تقویت شود.

مروری بر نشست‌های نیمه دوم نمایشگاه کتاب سی‌وچهارم

میزهای گفتن؛ از درد نوشتن تا نقد نخواندن

طریقی درباره میل غزل به نو شدن و بازتولید آن در عرصه‌های مختلف سخن گفت و تاریخچه‌ای کوتاه از غزل سبک خراسانی تا غزل نو ارائه داد. طریقی درباره مقاومت شهریار نسبت به نو شدن اشعارش گفت: کم‌کم تأثیرگذاری و تأثیرپذیری شاعران و مردم بر همدیگر باعث شد شاعرانی چون شهریار که با حضور اساتید حوزه چاپ و نشست‌ها و برنامه‌های فرهنگی بود. این روزهای گذشته این نمایشگاه کتاب میزبان نشست‌ها و برنامه‌های فرهنگی بود. این نشست‌ها که با حضور اساتید حوزه چاپ و نشر در سالن‌های مختلف نمایشگاه کتاب تهران برگزار شد، با استقبال علاقه‌مندان و میهمانان همراه بود. در ادامه به نشست‌هایی که در پنج روز دوم این رویداد فرهنگی برگزار شد، نظر شده است:

به گزارش ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، در روزهای گذشته این نمایشگاه کتاب میزبان نشست‌ها و برنامه‌های فرهنگی بود. این نشست‌ها که با حضور اساتید حوزه چاپ و نشر در سالن‌های مختلف نمایشگاه کتاب تهران برگزار شد، با استقبال علاقه‌مندان و میهمانان همراه بود. در ادامه به نشست‌هایی که در پنج روز دوم این رویداد فرهنگی برگزار شد، نظر شده است:

به گزارش ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، در روزهای گذشته این نمایشگاه کتاب میزبان نشست‌ها و برنامه‌های فرهنگی بود. این نشست‌ها که با حضور اساتید حوزه چاپ و نشر در سالن‌های مختلف نمایشگاه کتاب تهران برگزار شد، با استقبال علاقه‌مندان و میهمانان همراه بود. در ادامه به نشست‌هایی که در پنج روز دوم این رویداد فرهنگی برگزار شد، نظر شده است:

«از درد نوشتن» نشست دیگری بود که با موضوع «روایت‌گری؛ بهترین راه درمان» در کوشک کتاب برگزار شد. در این نشست درباره به‌کارگیری ادبیات به جهت تقویت مهارت همدلی صحبت شد و مرضیه اعتمادی، پژوهشگر، به روایت‌درمانی اشاره کرد و آن را یکی از راه‌های موثر برای درمان دانست. اعتمادی حاصل پژوهش‌هایش در این زمینه را که در کتاب «پروانه‌ها گریه

سی‌وچهارمین نمایشگاه کتاب تهران با میزبانی از نشست‌های فرهنگی مختلف، میزبان علاقه‌مندان به کتاب و کتابخوانی بود.

به گزارش ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، در روزهای گذشته این نمایشگاه کتاب میزبان نشست‌ها و برنامه‌های فرهنگی بود. این نشست‌ها که با حضور اساتید حوزه چاپ و نشر در سالن‌های مختلف نمایشگاه کتاب تهران برگزار شد، با استقبال علاقه‌مندان و میهمانان همراه بود. در ادامه به نشست‌هایی که در پنج روز دوم این رویداد فرهنگی برگزار شد، نظر شده است:

به گزارش ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، در روزهای گذشته این نمایشگاه کتاب میزبان نشست‌ها و برنامه‌های فرهنگی بود. این نشست‌ها که با حضور اساتید حوزه چاپ و نشر در سالن‌های مختلف نمایشگاه کتاب تهران برگزار شد، با استقبال علاقه‌مندان و میهمانان همراه بود. در ادامه به نشست‌هایی که در پنج روز دوم این رویداد فرهنگی برگزار شد، نظر شده است:

به گزارش ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، در روزهای گذشته این نمایشگاه کتاب میزبان نشست‌ها و برنامه‌های فرهنگی بود. این نشست‌ها که با حضور اساتید حوزه چاپ و نشر در سالن‌های مختلف نمایشگاه کتاب تهران برگزار شد، با استقبال علاقه‌مندان و میهمانان همراه بود. در ادامه به نشست‌هایی که در پنج روز دوم این رویداد فرهنگی برگزار شد، نظر شده است:

نمی‌کنند» گرد آمده است، به عنوان روایتی موثر در این باره دانست. حسین نمازی، پزشک و دانش‌آموخته فلسفه نیز عنوان کرد: روایت‌گری گاهی اوقات می‌تواند منجر به اضطراب سلامتی شود. ما باید مواظب باشیم که اضطراب سلامتی را در سطح جامعه ایجاد نکنیم. روایت‌گری بیماران روانی می‌تواند به مدیریت بیماری‌های مذکور در سطح جامعه کمک کند. ما ایرانی‌ها باید با ادیبانمان، مهارت هم‌دلی‌مان را تقویت کرده و دلسوزی دم‌دستی نکنیم که به‌جز آزار، کاری برای طرف مقابل نمی‌کند.

کارگاه آموزش داستان‌نویسی با عنوان «داستان‌شناخت» برای طلاب و با هدف زیست ایده‌ها و به‌کارگیری قدرت تخیل در بررسی آن‌ها برگزار شد. احمد شاکری، نویسنده کتاب «جستاری در اصطلاح‌شناسی و مبانی ادبیات داستانی دفاع مقدس» معتقد است که باید میان خاطره و داستان مرز قائل شویم و ضمن جست‌وجو میان خاطره‌ها و تجارب شخصی، ایده‌ای را عملی کنیم که با همه قابلیت اشتراک‌گذاری داشته باشد. شاکری گفت: تنها تصور ایده‌ها کافی نیست؛ کسی می‌تواند سوژه را از دل دایره تجربیات شخصی و ناگفتنی خارج کند که از جوانب موضوع آگاه باشد. باید جزئیات را بداند تا بتواند احساسات گوناگون را لایه‌لای کلمات بگنجاند و برای مخاطبان شبیه‌سازی کند. بنابراین شخصی‌بودن یا نبودن، مرز میان خاطرات و داستان را برای نویسنده مشخص می‌کند.

«خیام، فردوسی و جهان امروز» عنوان نشست دیگری با حضور امیرالهامی، پژوهشگر و مدرس زبان و ادبیات فارسی بود. الهامی زندگی را در شاهنامه پویا و جاری دانست و به ارتباط ملموس میان خوانندگان و جهان داستان در شاهنامه اشاره کرد. این پژوهشگر با اشاره به اینکه هویت و کارایی واژگان زبان فارسی مدیون فردوسی و خیام است، گفت: شعرای ما از زمان رودکی تا امروز کاری کردند که همچنان هویت و کارایی واژگان در زبان فارسی حفظ شود. اگر من امروز بخواهم به خلق واژه‌ای فارسی اقدام کنم، یک منبعم قطعاً شاهنامه فردوسی خواهد بود. الهامی در بخش دیگری از نشست به آشنا نبودن جوانان با آثار و واژگان ادبی اشاره کرد و انس نگرفتن آنان با شاهنامه را به عنوان یکی از ضعف‌های جدی نسل جوان امروز مورد تأکید قرار داد.

پدر جامعه‌شناسی ارتباطات ایران مطرح کرد؛

نمایشگاه و رخنه کتاب به اعماق خانه‌ها

کتاب، الفبای دیپلماسی فرهنگ است

باقر ساروخانی، جامعه‌شناس ایرانی می‌گوید نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران باعث می‌شود یک عده کتاب را به اعماق خانه‌ها برده و با مطالعه، آن‌ها را در اعماق قلب خود جای دهند. باقر ساروخانی، پدر جامعه‌شناسی ارتباطات ایران در گفت‌وگو با ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، با اشاره به اینکه نمایشگاه کتاب نقش بسیار موثری در معرفی فرهنگ معاصر ایران دارد، گفت: امروزه ما در دنیایی زندگی می‌کنیم که وسایل سمعی بصری و شبکه‌های اجتماعی رشد پیدا کرده‌اند و پرداختن به مقوله کتاب و کتابخوانی در این میان در حاشیه قرار گرفته است. مردم دیگر حوصله نمی‌کنند زمانی طولانی را به مطالعه اختصاص دهند. یقین دارم که متوسط زمان مطالعه در ایران ناچیز است، هر چند تحقیق و آمار دقیقی در این خصوص نداریم.

این جامعه‌شناس ایرانی با بیان اینکه اگر میان کتاب‌دوستان و اهالی کتاب و ناشران یک کشور آشتی برقرار شود، فرهنگ آن کشورها شکوفا می‌شود، اضافه کرد: فقدان و فاصله‌گیری از کتاب باعث می‌شود که انسان‌های یک جامعه بی‌سواد

به دنیا بیایند، بی‌سواد زندگی کنند و بی‌سواد بمیرند؛ و این مصیبتی بزرگ است. بنابراین کاری که در نمایشگاه کتاب در زمینه تبادل اندیشه و فکر با محوریت کتاب انجام می‌شود، کاری بزرگ و قابل تحسین است. به گفته ساروخانی نمایشگاه کتاب تهران باعث می‌شود که یک عده کتاب‌هایی را تهیه‌کننده و به اعماق خانه‌هایشان برده و با مطالعه، آن را در اعماق قلب خود جای دهند. وی نقش کتاب و صنعت نشر را در دیپلماسی فرهنگی، نقشی بی‌بدیل دانست و افزود: هنگامی که می‌خواهید دیپلماسی را آغاز کنید، اگر الفبای دموکراسی را در ذهن نداشته باشید، یک دموکراسی ساده، لوث و بی‌معنا خواهد داشت و به نتیجه مثبت هم نخواهد رسید. اما زمانی که شما با کتاب آشنا می‌شوید و دانش و آگاهی به دست می‌آورید، دیپلماسی فرهنگی را آغاز کرده‌اید. بنابراین دیپلماسی فرهنگی آنجاست که می‌تواند هم شما را مفتخر کند و هم نتیجه مطلوب را از نظر فرآورده‌های دموکراتیک و تعاملات سازنده بین‌المللی ایجاد کند.

علی مطهری، درباره نمایشگاه کتاب مطرح کرد؛

بستر شکل‌گیری گفتمان‌های اندیشمندان جامعه ایران

مدیرانتشارات صدرا با بیان اینکه نمایشگاه کتاب تهران حتما در ارتقاء سطح علم و دانش ایران معاصر تأثیر داشته، گفت: یکی از ثمرات مهم این رویداد فرهنگی ایجاد بستر برای شکل‌گیری گفتمان‌های اندیشمندان جامعه ایران بوده است.

علی مطهری، مدیر انتشارات صدرا در گفت‌وگو با ستاد خبری سی‌وچهارمین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، با اشاره به تأثیر این رویداد فرهنگی در ارتقاء سطح علمی کشور، گفت: حتما این نمایشگاه در ارتقا سطح علم

و دانش ایران معاصر تأثیر داشته است. این نمایشگاه ضمن اینکه دسترسی اهل علم و دانش به کتاب را آسان کرده و علاقه‌مندان راحت‌تر می‌توانند کتاب‌های موردنظرشان را پیدا کنند، حتی در هزینه‌های آن‌ها نیز صرفه‌جویی می‌شود. او ایجاد بستر برای شکل‌گیری گفتمان‌های اندیشمندان جامعه ایران را از ثمرات نمایشگاه کتاب تهران دانست و ادامه داد: ایجاد جلسات گفت‌وگومحور، جلسات گفت‌وگومانی اندیشمندان، نقد و بررسی آرا و آثار اندیشمندان که با حضور

معاون اول قوه قضاییه در بازدید از رویداد کتاب سی‌وچهارم:

نمایشگاه کتاب برای قشر خاصی نیست و باید عامل وحدت باشد

حجت‌الاسلام محمد مصدق، معاون اول قوه قضاییه می‌گوید نمایشگاه کتاب تهران باید همه سلیقه‌های فرهنگی کشور را پوشش دهد و با این اقدام به اهداف اصلی نظام نزدیک شود.

حجت‌الاسلام محمد مصدق، معاون اول قوه قضاییه درباره این رویداد فرهنگی به ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران گفت: نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران باید عامل ایجاد وحدت بین مردم باشد. این نمایشگاه، برای قشر خاصی نیست و اگر مسئولان، مدیران و حتی غرقه‌داران نمایشگاه کتاب بتوانند کاری کنند که به تعبیر مقام معظم رهبری همه سلیقه‌های فرهنگی را پوشش دهد، موفق و در راستای اهداف نظام عمل و حرکت کرده‌اند.

معاون اول رئیس قوه قضاییه سپس آینده صنعت نشر کشور را با توجه به برنامه‌ریزی‌ها و تلاش‌هایی که در این زمینه صورت گرفته، بسیار خوب ارزیابی کرد و اظهار امیدواری کرد که این رویداد فرهنگی هر سال نسبت به سال قبل بهتر و باشکوه‌تر برگزار شود.

عموم مردم در نمایشگاه برگزار می‌شود، برای ارتقاء سطح فرهنگ جامعه معاصر ایران مفید بوده است.

مدیر انتشارات صدرا در پاسخ به اینکه آیا فناوری‌های نوین استقبال از کتاب را تحت تأثیر قرار داده است یا نه، گفت: کتاب‌های الکترونیک، نرم‌افزارها و آنچه در فضای مجازی پیرامون مطالعه توسعه داده شده است، هیچ‌گاه جایگزین کتاب نخواهد شد؛ هنوز بسیاری از مردم همچنان دوست دارند کتاب داشته باشند و حاشیه‌نویسی کنند و... به همین دلیل شاهدیم که استقبال از کتاب همچنان وجود دارد و کاهش قابل توجهی نیافته است.

مطهری، با اشاره به ارتقاء کتاب و کتابت بیان کرد: کتاب در سال‌های اخیر نسبت به گذشته از نظر صفحه‌آرایی و طراحی و ابعاد مختلف آن ارتقاء پیدا کرده و رشد داشته است. در مجموع می‌توان گفت کتاب‌ها از گذشته بهتر و زیباتر شده‌اند.

زهره زرشناس، سردبیر نشریه «زبان‌شناخت» مطرح کرد؛

گردهم‌آیی قومیت‌ها، مذاهب و گرایشات فکری زیر چتر کتاب

و... را زیر یک چتر بزرگ به نام «کتاب» گرد آورد. نمایشگاه کتاب با ایجاد فضاهای فرهنگی مانند نشست‌های تخصصی و برنامه‌های متنوع فرهنگی در حاشیه نمایشگاه، کارکردی بالاتر از فروش کتاب دارد. معتقدم که این نمایشگاه، فراتر از یک نمایشگاه صرف، یک نهاد فرهنگی و اجتماعی است که می‌تواند به‌عنوان محرکی خوب و با ایجاد فضایی شوق‌انگیز، افراد را دعوت به کتاب خواندن کند.

وی ادامه داد: اگر سلیقه گروه‌ها، طیف‌ها و جریان‌های مختلف فکری و فرهنگی در تولید کتاب و همچنین برنامه‌های جنبی نمایشگاه مدنظر قرار گیرد، می‌تواند در یکدل کردن و انسجام قومیت‌ها، مذاهب و عقاید مختلف جامعه نقشی حیاتی ایفا کند.

زرشناس برگزاری بخش مجازی نمایشگاه کتاب و «سامانه خرید از کتابفروشی» را که در دوره سی‌وچهارم با جدیت دنبال می‌شود، اقدامی مثبت و موثر خواند و گفت: از این طریق مردم حتی در دورترین نقاط ایران نیز می‌توانند بدون صرف وقت و هزینه زیاد و پیمودن مسافت‌های طولانی به کتاب دسترسی داشته باشند و تا

سردبیر نشریه «زبان‌شناخت» گفت: نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، یک نهاد فرهنگی و اجتماعی است که توانسته قومیت‌ها، مذاهب و گرایش‌های مختلف فکری، فرهنگی، سیاسی و... را زیر یک چتر بزرگ به نام کتاب گرد آورد.

زهره زرشناس، زبان‌شناس، ایران‌شناس، استاد دانشگاه و سردبیر نشریه «زبان‌شناخت»، در گفت‌وگو با ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه کتاب تهران، با بیان اینکه این رویداد می‌تواند نمایانگر شور و تعالی در کشور باشد، گفت: ارتقای سطح فرهنگی جامعه، ارتقای سطح مطالعه، ترویج کتابخوانی، کمک به آگاهی‌بخشی به مردم، معرفی تازه‌های نشر و فروش کتاب، اهداف برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران هستند که تا حد زیادی توانسته در رسیدن به اهدافش موفق باشد.

این مدرس دانشگاه با بیان اینکه از نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، به‌عنوان یک نهاد اجتماعی دفاع می‌کنم، گفت: این رویداد فرهنگی تا حد زیادی توانسته در بیش از سه دهه برگزاری، اقوام، قومیت‌ها، مذاهب و گرایش‌های مختلف فکری، فرهنگی، سیاسی

عضو پیوسته فرهنگستان علوم ایران:

نمایشگاه کتاب تهران، پیام صلح ایران به جهانیان است

کتاب را جزو فرهنگ خود می‌داند و پیام صلح را به جهانیان مخابره می‌کند. این استاد فلسفه علم دانشگاه با بیان اینکه فرهنگ محور توسعه هر کشوری است، گفت: افزایش سطح آگاهی، بینش و تفکرات مردم یکی از شاخص‌های ممتاز برگزاری نمایشگاه کتاب تهران محسوب می‌شود و این نمایشگاه نقش متمازی در گسترش فرهنگ کتاب و کتابخوانی ایفا می‌کند.

وی با اشاره به اینکه دانشمندان ایرانی امروزه توانسته‌اند قله‌های دانش را در جهان فتح کنند، ادامه داد: دشمنان از افزایش امید، آگاهی، دانش، علم و فناوری ایرانیان ترس دارند. جا دارد امید در قالب نمایشگاه کتاب تهران به مردم تزریق شود.

اندازه‌ای حضور در نمایشگاه کتاب را تجربه کنند. نویسنده کتاب‌های «میراث ادبی روایی در ایران باستان» و «درآمدی بر ایران‌شناسی» با تأکید بر اهمیت حضور خانواده‌ها و دانش‌آموزان در نمایشگاه کتاب، گفت: بچه‌ها با حضور در این فضای پر شور و نشاط، برای والدین خود پیام دعوت به نمایشگاه می‌برند و از سوی دیگر آنس گرفتن با کتاب کمک می‌کند که بچه‌ها کمتر به سمت فضای مجازی بروند. به گفته این پژوهشگر، نمایشگاه کتاب تهران را می‌توان به یک پارک فرهنگی برای خانواده‌ها تبدیل کرد و این گامی مفید برای تشویق افراد به خرید و مطالعه کتاب است.

وی در ادامه با اشاره به بُعد بین‌المللی نمایشگاه کتاب تهران، گفت: متأسفانه تا امروز در معرفی فرهنگ‌مان به دنیا چندان موفق عمل نکرده‌ایم. البته تلاش‌هایی صورت گرفته، ولی این‌ها هنوز قدم‌های ابتدایی است و جای کار بسیار دارد. کتاب چه در شکل و قالب کاغذی و چه در قالب الکترونیکی، یک کالای مهم در حوزه دیپلماسی فرهنگی است و در این زمینه جایگاهی حیاتی دارد. اما برای ارائه و معرفی داشته‌های فرهنگ‌مان به دنیا، باید دقیق‌تر و سنجیده‌تر عمل کنیم. اگر تلاش کنیم کتاب‌هایی با ارزش‌های علمی و فرهنگی و به‌دور از شعارزدگی تولید کنیم، می‌توانیم فرهنگ کشورمان را دوباره به دنیا بشناسانیم و نقش مهمی در ارتقای دیپلماسی فرهنگی ایران داشته باشیم.

گلشنی درباره افزایش کیفی نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران نیز پیشنهاد کرد: ارائه تسهیلات بیشتر برای رفاه حال کتاب‌دوستان، به‌خصوص در بخش کودک و نوجوان باعث ترغیب و تشویق مردم در نمایشگاه کتاب می‌شود. متأسفانه در کشور ما به آثار فرهنگی چندان توجه نشده و تبلیغ مناسبی نیز برای آن انجام نمی‌شود. عضو پیوسته فرهنگستان علوم ایران با بیان اینکه صداسیما نقش موثری در تبلیغ فرهنگ کتابخوانی دارد، گفت: تبلیغات آنقدر در مسئله کتاب‌های تازه انتشار یافته مهم است که یک نویسنده یا مولف را مشهور می‌کند و اثرش را به مخاطبان می‌شناساند. جا دارد مسئولان فرهنگی کشور تبلیغات گسترده‌ای در معرفی نمایشگاه کتاب تهران و کتاب‌های تازه انتشار یافته در رسانه ملی داشته باشند. به‌واقع چیزی که بسیار در حوزه فرهنگ مغفول مانده، تبلیغات است.

وی در پایان گفت: مسئولان فرهنگی کشور به‌خصوص مجلس شورای اسلامی و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید در مسائل فرهنگی سرمایه‌گذاری کنند و بودجه‌های فرهنگی متناسب با رویدادهای ملی کشور را در نظر بگیرند.

درباره یک شاعر که ایران را آینده تاجیکستان می‌خواست

شاعر عاشقانه‌های سیاسی زبان نیاکان؛ سدّ نفوذ فرهنگی بلشویسم

بازار صابر از جمله مشهورترین شاعران پارسی‌گوی تاجیکستان است که فارسی‌دوستی و ایرانی‌گرایی‌اش زبانزد است. به گزارش ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، آنانی که به سرنوشت زبان و ادبیات پارسی و به تبع آن به فرهنگ عتیق و هم‌روزگار پارسی نظرگاه بلندی دارند، می‌دانند که فرهنگ ایرانی و گستره زبان پارسی فراتر از تهران و دیگر شهرهای ایران

کنونی است. بخش قابل‌تأملی از این فرانگري فرهنگي را تاجیکستانی‌ها به دست می‌دهند و سپس فرارود، با «بخارا» و «سمرقند» و «خجند» اش و آنگاه تمام آسیای مرکزی را در این گستره سر می‌گشایند. در این راستا، شاعران و ادیبان تاجیکستان، پیش از هر گونه مرزبندی جغرافیایی و سیاسی، از جمله ایرانیان پارسی‌گو هستند.

تاجیک‌ها قومی ایرانی‌اند که به سبب برخی اعمال فروکاهنده دولتمردان عصر صفوی و سیاست‌پردازی‌های منفعلانه صد ساله اخیر، به تدریج از پیکره تاریخی ایران دور و دورتر افتادند و سرانجام از امارتیان محلی نگر بخارا (امیران منغیتیّه) به آغوش بلشویک‌ها پناه جستند. سلسله منغیتیّه از بازماندگان مغول بعد از عقب‌نشینی از مناطق اروپایی روسیه بودند که به نواحی جنوبی‌تر آمدند و در ماوراءالنهر از اواسط قرن هجدهم میلادی تا اندک زمانی پس از انقلاب ۱۹۱۷ روسیه، خان‌نشینی را تشکیل دادند.

این خاندان که ۱۸۸ سال در قدرت بودند، سرانجام با تأسیس جمهوری سوسیالیستی در بخارا و گریختن «عالم خان» آخرین امیر آنان به افغانستان، سقوط کرد. «امیر شاه مراد»، مشهور به «امیر معصوم» از حاکمان این سلسله بود که با جلوس بر تخت سلطنت به سرکوب مخالفان داخلی پرداخت. با برقراری امنیت و اصلاحات مطبوع او، تجارت در عصر حکمرانی‌اش رونق یافت؛ اما

از آنجا که فردی قدرت‌طلب و مستبد بود، برای گسترش قلمروی حکومت خود و با استفاده از اوضاع نابسامان ایران در آن زمان، چند بار به ایران لشکر کشید. امیر معصوم سرانجام «بند مرو» را ویران کرد و راه عداوت با شیعه و آزار و قتل و غارت آنان را در پی گرفت. پژوهشگر صاحب‌نام تاجیکستانی، زنده‌یاد استاد «صدرالدین عینی» در کتاب «تاریخ امیران منغیتیّه بخارا» که به کوشش مسعود عرفانیان در ایران نیز منتشر شده، در کنار ارائه گزارشی از دگرگونی‌های سیاسی اجتماعی دوره حکومت منغیتیان و روابط آنان با روسیه و دیگر خان‌نشین‌های ماوراءالنهر، به‌طرز زندگانی مردم آن روزگار و چگونگی رفتار ظالمانه حاکمان با آنها نیز توجه کرده است.

در سال‌هایی نفسگیر، کمونیسم دولتی بلشویک‌ها بسیار تلاش کرد تا نه تنها تاجیکستانی‌ها که تمام ملل آسیای میانه را در ایدئولوژی آرمانی خود مستحیل کند و در این تلاش، آنها بیش از هر چیز به گیج‌گاه فرهنگی اقوام،

یعنی «زبان» راه بردند و هم از این طریق توانستند آن‌ها را به منگی‌کشانده و سرانجام به فراموشی‌های مزمن دچار سازند.

اما میان این اقوام، تنها قومی که در برابر این استحاله فرهنگی و اجتماعی دوام جانانه آورد، تاجیک‌ها بودند که به داشته‌های نیاکان خود دست یازیدند و بیش از همه شاهنامه را گشودند و رجز خواندند، تا از پای نیفتند. روایت شده است که در سال ۱۹۳۴ هنگامی که اتحادیه نویسندگان تاجیک تشکیل شد، در نخستین نشست، «رحیم هاشم سمرقندی» پژوهشگر سرشناس تاجیکستانی، شاهنامه خواند و در همین جلسه بود که «ساتم‌خان الغزاده»، دیگر نویسنده فرهیخته تاجیک، شیفته شاهنامه شد و بر اساس این اثر، داستان‌های متعدد و به‌ویژه «رمان فردوسی» را نوشت. برای درک و شناخت شعر شاعران پارسی‌گوی تاجیک، شناخت این هول‌آوری اجتماعی و سیاسی ضروری است. در این مجال، به معرفی یکی از پارسی‌گویان سرشناس تاجیکستان می‌پردازیم که علی‌رغم شاهکارهای شعری و علقه بسیارش به ایران و پیشینه پارسی‌سرایی، شناخت چندان‌ی از او میان ایرانیان وجود ندارد؛ او کسی نیست جز «بازار صابر»؛ شاعری که فعالیت‌هایش تماماً در حوزه ادبیات فارسی و ایران‌گرایی بود و به دلیل همین تلاش‌های فکری و پژوهشی به سال ۱۹۸۹ جایزه ادبی رودکی تاجیکستان را از آن خود کرد.

بازار صابر، پس از اعلام استقلال تاجیکستان و فروپاشی روسیه در یکی از مقاله‌های خود با عنوان «زبان مادری» به صراحت چنین نوشت: «آینده ما ایران است. دیگر هیچ چیز سدّ راه نخواهد شد؛ نه گندم و مال و پول آمریکا، نه نفت ترکمنستان، نه ماشین و عسکروسیه و نه...» یک سال بعد از انتشار این مقاله یعنی به سال ۱۹۹۳ بازار به زندان افتاد و جرمش تنها ایران‌گرایی بود.

به بهانه میهمانی ویژه تاجیکستان در سی‌و چهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، سزاست با شعر این پارسی‌گوی تاجیکستانی علاقمند به تعامل فرهنگی ایران و تاجیکستان بیشتر آشنا شویم:

بازار صابر، طبعی لطیف داشت و سراینده و صاحب‌لطیف‌ترین اشعار چه سیاسی و چه عاشقانه بود. در عاشقانه‌هایش توصیف و ستایش گونه‌ای

زنانگي انضمامی دیده می‌شود؛ آن زنانگی ملموسی که در ادبیات فارسی پیش از این چنین صریح، کشف و بیان نشده بود و متأسفانه شاید شایسته کشف و بیان دریافته نشده بود. باید پذیرفت ادبیات فارسی، به گونه‌ای ناروا ارزش‌های انضمامی و اجتماعی زنانه را مغفول گذاشته و به درک و ستایش زیبایی‌دنیای مردانه خود، بسنده کرده است.

بازار صابر در شعرهای عاشقانه‌اش دریافتی از سرشتِ زنانه دارد که برگرفته از دریافت ویژه او از زندگی و طبیعت است. در جای‌جای شعرهای بازار صابر می‌توان درک کرد که نوزایی، نوروزی و زایایی را در زن و طبیعت، هم‌سرشت و هم‌زمان تصور کرده است. از سوی دیگر عاشقانه‌های او حتی رنگ و بویی از سیاست و جامعه دارند. فی‌المثل او در عاشقانه‌ای از «نوروز» سخن می‌گوید. نوروزی که نماد فرهنگ کهن اجتماعی ایران است و اکنون کشورهای صاحب این فرهنگ را «اتحادیه نوروز» می‌خوانند. به نظر می‌رسد نزد بازار، سیاست در دوران نو با تبدیل شدنش به امری انضمامی و روزمره، به انضمامی‌ترین شکل ممکن، هر امر اخلاقی، اجتماعی و حتی معنوی را در می‌نوردد و این چیزی نیست جز «طبیعت» دوران نو. اگر با صابر بازار موافق باشیم، آیا در شرایط کنونی می‌توان انتظار داشت که عشق بتواند تماماً دامن پر زرق و برق خویش را از کراهت سیاست و امر سیاسی بر حذر دارد؟ و آیا اساساً عاشقانه‌سرایی غیرسیاسی ممکن است؟!

عضو انجمن دوستی ایران و تاجیکستان مطرح کرد؛

میهمانی ویژه تاجیکستان؛ ویتترین بازنمایی وحدت فرهنگی دو کشور

جواد رسولی، عضو انجمن دوستی ایران و تاجیکستان می‌گوید حضور تاجیکستان به عنوان میهمان ویژه سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، ویترینی است برای بازنمایی فرهنگ یگانه و وحدت فرهنگی این دو کشور.

جواد رسولی، مدرس و کارشناس نشر کتاب، نایب رئیس و دبیر پیشین و عضو کنونی انجمن دوستی ایران و تاجیکستان در گفت‌وگو با ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، درباره وضعیت صنعت نشر این کشور گفت: قریب به سی سال پس از استقلال تاجیکستان، صنعت نشر این کشور رشد نسبتاً مطلوبی کرده است؛ به‌خصوص ناشرانی که ارتباطات حکومتی یا دولتی دارند.

وی ادامه داد: به جهت اینکه «نشر» یک صنعت است، تولیداتی دارد و آن تولیدات طبیعتاً در حوزه فرهنگی است و به‌قولی بستر کار این صنعت، فرهنگ است که موضوعات علمی، آموزشی و... را دربرمی‌گیرد. این صنعت برای ادامه حیات، حتماً نیازمند سرمایه‌گذاری، بازارسازی و دریافت سود است. تاجیکستان نیز همانند سایر کشورها باید به این سمت حرکت کند.

رسولی با تأکید بر اینکه سرمایه‌گذاری سایر کشورها باید به این سمت حرکت کند. تاجیکستان محدود است، افزود؛ متأسفانه کشور ما هم از این بستر آماده استفاده نکرد. ما می‌توانستیم در حوزه‌های مختلف همچون خدمات شایک و فیپا، مشارکت در تولید محتوا و نشر و توزیع و... اقداماتی انجام دهیم که صورت نگرفت و امروز کشورهای دیگری همچون ترکیه و چین در آنجا میدان را در دست گرفته‌اند.

این کارشناس نشر کتاب درباره پیوند صنعت نشر ایران و تاجیکستان گفت: سابقاً بخش خصوصی و دولتی ایران در تاجیکستان فعالیت جدی و نسبتاً

کریمیان، نویسنده و پژوهشگر حوزه تاجیکستان مطرح کرد؛

ایران دوستی تاجیک‌ها؛ از آرزوی سفر به ایران تا دلدادگی به فارسی‌سرایان

نادر کریمیان، پژوهشگر حوزه تاجیکستان با اشاره به علاقه وافر مردم این کشور به شاعران فارسی‌گو، ادعا کرد در نتیجه مطالعه آثار شاعران نام‌آشنای ایران در تاجیکستان، از بچه پنج ساله گرفته تا پیرمرد نودساله تاجیکستانی، همه شاعرند.

نادر کریمیان سردشتی، پژوهشگر حوزه تاجیکستان در گفت‌وگو با ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، ضمن تأکید بر علاقه تاجیکستانی‌ها به شاعران ایرانی گفت: آرزوی هر تاجیکستانی این است که یک بار به ایران سفر کند و از نزدیک مکان‌های تاریخی ایران را ببیند.

خوب و حتی کتابفروشی داشتند، ولی متأسفانه به دلایل مختلفی این ارتباطات، تبادلات و فعالیت‌ها کاهش پیدا کرده است. این مراودات فرهنگی صرفاً مرتبط با بخش خصوصی نبوده و نیست و به دلیل تسلط حوزه دولتی در هر دو کشور، بسیاری از این فعالیت‌های حوزه‌های فرهنگی، علمی، آموزشی، صنعتی و... زیر سایه تصمیمات حاکمیتی قرار می‌گیرد. به همین دلایل بخش عمده تصمیم‌هایی که بخش خصوصی دو کشور اتخاذ می‌کنند، نمی‌تواند مستقلاً ادامه پیدا کند و دست‌کم نیازمند ثبات در قوانین و اجرای آیین‌نامه‌ها و سیاستگذاری‌های حاکمیتی است.

رسولی با اشاره به یگانگی فرهنگی دو کشور گفت: وجود و کاربرد زبان فارسی در ایران، تاجیکستان و افغانستان می‌تواند بسیار در پیوندهای فرهنگی و حفظ موقعیت فرهنگی نقش‌آفرین باشد و حتی امنیت سیاسی را برای طرف‌ها فراهم کند.

عضو انجمن دوستی ایران و تاجیکستان در بخش دیگری از سخنانش درباره تبادل و برگردان کتاب بین دو کشور گفت: ما آثار منتشرشده در تاجیکستان را به حد مناسب به فارسی نویسه‌گردانی نکرده و در ایران کم منتشر کرده‌ایم. حتی آنهایی را هم که منتشر کرده‌ایم خوب معرفی و توزیع نشده‌اند. در واقع، می‌توان گفت ثبات و استمرار در کار تبادل و برگردان آثار این دو کشور وجود نداشته است.

این فعال فرهنگی و عضو انجمن صنفی ویراستاران با اشاره به حضور تاجیکستان به عنوان «مهمان ویژه» این دوره از نمایشگاه کتاب تهران گفت: باید تلاش کنیم این پیوند فرهنگی به معنای واقعی خود را نشان دهد. حضور تاجیکستان در نمایشگاه کتاب سی‌وچهارم، ویترینی است برای بازنمایی فرهنگ یگانه این دو کشور. بودن در فضایی مثل نمایشگاه کتاب تهران که اجازه می‌دهد ارتباط مستقیمی بین فرهیختگان و ادیبان تاجیکستان با همتایان ایرانی‌شان صورت گیرد، فرصتی بسیار مغتنمی است.

او افزود: مردم تاجیکستان به‌شدت علاقه‌مند به شاعران و دانشمندان ایران هستند و اکثر مردم این کشور دیوان شاعران بزرگ ایران را مطالعه و حفظ کرده‌اند. به‌طوری که به جرئت می‌توانم بگویم در تاجیکستان در نتیجه مطالعه آثار شاعران نام‌آشنای ایران، از بچه پنج ساله تا پیرمرد نود ساله، همه شاعر هستند.

این نویسنده با اشاره به اینکه تاجیکستانی‌ها بیشتر پاسدار فرهنگ و تمدن ایران هستند، گفت: میزان تیراژهای کتاب در تاجیکستان زیر پنج هزار نسخه نیست و پایین هم نمی‌آید. گاهی با وجود جمعیت ۹ میلیونی این کشور، بیست هزار جلد نسخه از یک کتاب چاپ می‌شود، مانند «قانون در طب» ابن سینا که ترجمه شده و در بیست هزار نسخه به چاپ رسیده است.

کریمیان در پایان گفت: مردم تاجیکستان کتابخوانان حرفه‌ای هستند، چون در دوره شوروی سابق هر خانه یک کتابخانه بزرگ داشت و لذا فرهنگ کتابخوانی از گذشته‌های دور میان مردم تاجیکستان ریشه داشته است. اما صنعت چاپ و نشر ایران از کشور تاجیکستان پیشرفته‌تر است.

شعردوست، سفیر اسبق ایران در تاجیکستان مطرح کرد؛

ضرورت سرمایه‌گذاری ایران در صنعت نشر تاجیکستان

سفیر اسبق ایران در تاجیکستان معتقد است تاجیکستان همبستگی و پیوستگی کاملی با ایران دارد، فقط باید جلوی تراحم‌ها را گرفت و اجازه داد خودشان رشد کنند.

به گزارش ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، علی‌اصغر شعردوست تنها ایرانی است که مدال «رودکی» که عالی‌ترین نشان دولت تاجیکستان است، از دست رئیس جمهور این کشور دریافت کرده است. این مدال به خاطر تألیفات او، به ویژه کتاب «چشم‌انداز شعر امروز تاجیکستان» به او اهدا شده است؛ کتابی که بعد از انتشارش در آن کشور، برگزیده جایزه کتاب سال تاجیکستان شد. بدین ترتیب، به استثنای «محمد نوری عثمانوف» که مترجم قرآن و رئیس انستیتوی خاورشناسی و آکادمی علوم مسکو بوده، تنها خارجی است که عالی‌ترین نشان دولت تاجیکستان را دریافت کرده، «علی‌اصغر شعردوست» از ایران است. او عضو اتحادیه نویسندگان تاجیکستان و همچنین عضو حقیقی آکادمی علوم این کشور است و سال‌ها به عنوان سفیر ایران در تاجیکستان به ارتباطات دو کشور سروشکل داده است. آنچه در ادامه می‌آید بررسی وضعیت نشر تاجیکستان و ارتباط فرهنگی مبتنی بر صنعت نشر بین دو کشور تاجیکستان و ایران است که در گفت‌وگو با شعردوست مطرح شده است:

با توجه به حضور شما در کشور تاجیکستان به عنوان سفیر ایران چه شناختی از وضعیت صنعت نشر این کشور دارید و آیا تاجیکستان صنعت نشر و ناشران فعالی دارد که به صورت مستمر کتاب چاپ کنند و در حوزه کتاب جریان‌ساز باشند؟

ماجرای وضعیت حوزه‌های نشر و فرهنگ همچون سایر حوزه‌ها در کشور تاجیکستان به دو بخش قبل و بعد از استقلال این کشور تقسیم می‌شوند. تاجیکستان قبل از استقلال، یک انتشاراتی مهم داشت به نام «انتشارات عرفان» که بعد از استقلال تاجیکستان هم فعالیت خودش را ادامه داد و به گفته آخرین مدیرش در طول حیات بیش از ۷۰ ساله‌اش حدود ۱۶ هزار عنوان کتاب منتشر کرد. انتشارات معارف و فرهنگ، یکی دیگر از مراکز انتشاراتی مهم تاجیکستان در دوران پیش از استقلال بود. این انتشارات بیشتر کتاب‌های درسی منتشر می‌کرد و بعد از استقلال تاجیکستان همچنان به کار مشغول بود، ولی حوزه عملکردش چندین بار تغییر کرده است. انتشارات مذکور از وزارت فرهنگ جدا شده و به وزارت معارف داده شده است. این انتشارات هم اکنون در قالب یک شرکت سهامی عام در تاجیکستان فعالیت می‌کند.

همچنین پیش از استقلال تاجیکستان، نهادی به نام «مؤسسه انتشاراتی قاموس ملی تاجیکستان» اقدام به چاپ و انتشار لغتنامه‌ها یا دانشنامه‌های تاجیکستان می‌کرد. این مؤسسه در طول عمر فعالیت‌اش بیش از ۱۰۰ عنوان کتاب در حوزه لغتنامه‌نویسی یا دانشنامه‌نویسی‌های مرتبط، منتشر کرده است. اتفاقاً ایران پس از استقلال تاجیکستان تفاهنامه‌ای با مؤسسه انتشاراتی قاموس ملی تاجیکستان داشته و بر اساس مفاد این تفاهنامه قرار بوده که ویراستاری علمی مبتنی بر واقعیات جاری تاجیکستان در مؤسسه قاموس ملی تاجیکستان پیگیری و انجام شود. مدیران مؤسسه مذکور اذعان داشتند که قبل از استقلال تاجیکستان مجبور بودند یکسری ملاحظات درباره حزب کمونیست و

مسائلی از این قبیل داشته باشند و از پرداختن به مسائل دینی و عرفانی کاملاً اجتناب کنند، با اینکه می‌دانستند کار درستی را انجام نمی‌دهند.

بعد از استقلال تاجیکستان چه تغییری در وضعیت صنعت نشر این کشور پدید آمد؟

بعد از استقلال تاجیکستان یکسری از مراکز نشر و انتشاراتی مانند «انتشارات هما» و «انتشارات ارینگ» و دیگر مراکز نشری بود که با بودجه‌های محدود باز شدند و هنوز هم دایر هستند.

یکی از انتشاراتی‌های مهم که بعد از استقلال این کشور دایر شد، «مؤسسه انتشاراتی پیوند» بود که متعلق به سفارت جمهوری اسلامی ایران است. همه تاجیک‌های اهل فرهنگ به مؤسسه انتشاراتی پیوند توجه ویژه داشتند. این مؤسسه انتشاراتی چاپخانه مختص به خودش داشت و به‌رغم وجود مشکلاتی چون کمبود کارگر چاپخانه با اجازه رسمی دولت تاجیکستان تقریباً حداقل هفته‌ای یک عنوان کتاب منتشر می‌کرد. این کتاب‌ها، کتاب‌هایی بودند که با موضوع ادبیات فارسی و درست‌نویسی در پژوهشکده فرهنگ فارسی تاجیکی وابسته به سفارت جمهوری اسلامی ایران تولید می‌شدند.

با توجه به اینکه از نزدیک در جریان تعاملات ایران و تاجیکستان در حوزه نشر و کتاب بوده‌اید، مهمترین مشکلات و مسائل موجود بر سر راه این تعامل را چه مواردی می‌دانید؟

یکی از ضرورت‌ها و مسائل مهمی که ما داشتیم، بحث برگردان الفبای تولیدات و محصولات فرهنگی ایران به الفبای سیریلیک برای استفاده تاجیک‌ها بود. کتاب‌های زیادی در ایران منتشر می‌شدند و بعضی از اهالی فرهنگ تاجیکستان با الفبای آنها که الفبای فارسی یا الفبای نیا کان است، آشنا نبودند.

لازم است در اینجا از «مرحوم عبدالرحیم بهروزیان» که مدیر پژوهشکده فرهنگ فارسی تاجیکی بود و یک نرم‌افزار بسیار کارآمد به نام «نرم‌افزار بهروزیان» طراحی و راه‌اندازی کرد تا دیگر برگردان حروف کتاب‌ها به سیریلیک به صورت دستی انجام نشود و لاقط بخشی از کاربرگرداندن کتاب‌ها به صورت ماشینی انجام شود. اما متأسفانه علی‌رغم وعده‌های برخی از مسئولان ایرانی در آن زمان مبنی بر اینکه امتیاز طراحی و راه‌اندازی نرم‌افزار مذکور را از بهروزیان خریداری می‌کنند، این کار انجام نشد و مرحوم بهروزیان که در سنین جوانی در تاجیکستان درگذشت، با تنگدستی دارفانی را وداع گفت. به نظر من مهمترین مشکلات مسیر ارتباطات ناشران و تبادل کتاب در این دو کشور به همین مسئله زبان و خط کتاب‌ها برمی‌گردد.

مورد بعدی اینکه، همین امروز هم بعضی از ناشران در زمینه انتشار کتاب‌های ایرانی در تاجیکستان و انتشار کتابهای تاجیکی در ایران فعال هستند، ولی ضرورت سرمایه‌گذاری در این حوزه و همچنین به طور کلی سرمایه‌گذاری در صنعت نشر تاجیکستان وجود دارد. سخت‌افزار صنعت

چاپ و نشر در کشور تاجیکستان باید با حمایت دولتی بازسازی و نوسازی شوند. متأسفانه دستگاه‌های چاپ جدید و به‌روزشده، به طور خیلی محدودی وارد تاجیکستان شده‌اند و دستگاه‌های چاپی که امروزه در این کشور استفاده می‌شود، عمدتاً مربوط به دوران قبل از استقلال تاجیکستان است که کارآیی مطلوبی ندارند و نمی‌توانند به نیازهای امروز جامعه کتابخوان و فرهیخته تاجیکستانی پاسخ بدهند.

آیا در زمان حضور شما در تاجیکستان، پژوهشی در زمینه صنعت نشر در این کشور انجام شد؟

نه. پژوهش ویژه‌ای درباره صنعت نشر انجام نشده بود، ولی توجه به موضوع نشر به ویژه با الگو گرفتن از ایران در تاجیکستان بسیار مرسوم شده بود. اما در خاطر دارد که نهاد ریاست جمهوری با مشارکت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی وقت، در طول سفارت من زمینه‌ای فراهم کردند که ۴ مرتبه هیئت‌های بزرگ فرهنگی از تاجیکستان برای شرکت در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران اعزام شوند. اعضای این هیئت‌ها با مسئولان فرهنگی ایران ملاقات می‌کردند و برای کتابخانه‌های مراکز علمی خودشان کتاب می‌خریدند. به همین دلایل آنها در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران ارتباط وسیعی با ناشران ایرانی برقرار کردند.

به نظر من کار اعزام هیئت‌های فرهنگی تاجیکستان به ایران کار مبارکی بود، اما متأسفانه در دولت قبلی تعطیل شد و من خوشحالم که هم‌اکنون تدابیری اندیشیده شده است که کار مذکور از سر گرفته شود. من معتقدم یکی از مهم‌ترین راه‌های مراودات فرهنگی تاجیکستان با ایران، همین آمدن تاجیکستانی‌ها به نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران است و این ارتباط باید مستمر باشد. تاجیکستان، ایران و افغانستان شاخه‌های یک درخت برومند هستند و ما باید حتما در صیانت از این درخت بکوشیم. تاجیکستان همبستگی و پیوستگی کاملی با ایران دارد و فقط باید جلوی تراحم‌ها و عناصر مزاحم را گرفت و اجازه داد خودشان رشد کنند.

توجه داشته باشید که تاجیکستانی‌ها در برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تاجیکستان، از نمایشگاه کتاب تهران الهام گرفته‌اند. نمایشگاه کتاب تاجیکستان هر ساله در ماه سپتامبر برگزار می‌شود و ناشران ایرانی هم در این نمایشگاه شرکت می‌کنند. من زمانی که در آنجا بودم، هر سال یک پای ثابت نمایشگاه بین‌المللی کتاب تاجیکستان بودم و در دوران سفارتم هر ساله به عنوان سفیر ایران در این نمایشگاه سخنرانی می‌کردم.

گامی که شما برای انتشار آثار تاجیکستانی‌ها در ایران برداشدید، دقیقاً از کجا شروع شد و چه نتایجی داشت؟

ما نشر آثار تاجیکستانی‌ها در ایران را با شعر تاجیکستان شروع کردیم. اولین کتاب تاجیکستانی که در ایران منتشر شد، گلچین اشعار «استاد لایق شیرعلی» ملک الشعراء تاجیکستان بود که ۷ یا ۸ کتاب شعر منتشر شده در تاجیکستان داشتند و خیلی مایل بودند کتابهایشان در سطح جغرافیای گسترده حوزه زبان و ادبیات فارسی منتشر شود. ما نیز در جریان ملاقات با ایشان، مجابشان کردیم که خودشان گلچینی از اشعارشان را مشخص و تدوین کنند و این‌گونه شد که «گلچین اشعار استاد لایق شیرعلی» با مقدمه من در ایران چاپ و منتشر شد.

البته این فقط یکی از کتاب‌های شعر تاجیکستان بود؛ ما در همان اولین گام ۲۰ عنوان از آثار شاعران تاجیکستان را در ایران منتشر کردیم. بعدها آثاری از نویسندگان حوزه کودک و نوجوان و نثر تاجیکستان در ایران منتشر شدند. همچنین بعضی از کتاب‌های نویسندگان تاجیکستان که در واقع سند هویتی تاجیکستان محسوب می‌شدند، در ایران منتشر شدند. هم‌اکنون تعداد کتاب‌های تاجیکستانی که در ایران منتشر شده‌اند، به ۲۰۰ عنوان رسیده است که حدود ۱۰ یا ۱۲ عنوان آن، از تألیفات من هستند.

استاد هنرشناسی دانشگاه دولتی تاجیکستان مطرح کرد؛

تلاش هنرمندان تاجیکی برای معرفی ادبیات ایران

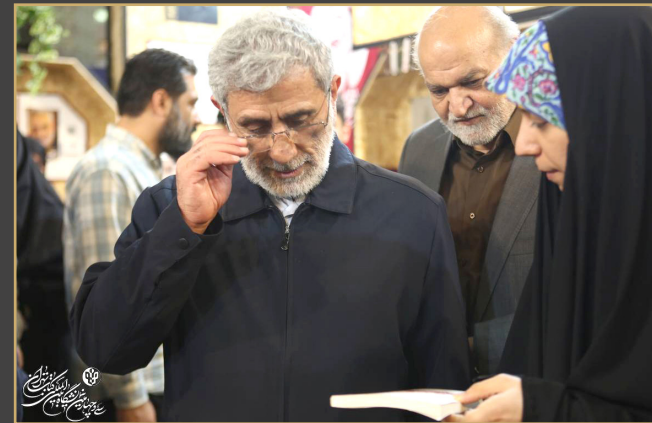
سای فولیوا، مدرس دانشگاه دولتی تاجیکستان با بیان اینکه جوانان کتابخوان ایرانی را بسیار مشتاق می‌بینم، گفت: دیدن تعداد بالای بازدیدکننده نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، حیرانم می‌کند. شهناز سای فولیوا، استاد هنرشناسی دانشکده هنر دانشگاه دولتی تاجیکستان به ستاد خبری سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، گفت: سفارت ایران در تاجیکستان آثار ادبی نویسندگان ایران را به کشورمان می‌آورد و بعد از خط‌گردانی تاجیک‌ها منتشر می‌شود. اهالی فرهنگ دوست تاجیکستان درباره ادبیات معاصر ایران اطلاعات خوبی دارند و ایرانی‌ها هم از صنعت و هنر تاجیکان مطلع هستند.

وی با بیان اینکه جوانان کتابخوان ایرانی را بسیار مشتاق می‌بینم، گفت دیدن تعداد بالای بازدیدکننده از نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران حیرانم می‌کند. به طور کلی هنرمندان تاجیکستانی هم علاقمند به ادبیات ایران هستند و هم برای شناساندن ادبیات ایران تلاش‌های بسیاری انجام می‌دهند.

سای فولیوا در ادامه با اشاره به تابلوهای نقاشی به نمایش درآمده در غرفه تاجیکستان ادامه داد: از ما خواسته شد تا مصوره‌های بعضی از رسام‌های تاجیکی را برای پیشکشی به علاقه‌مندان و ترویج هنر و صنعت تاجیکی به تهران بیاوریم. نخستین بار است که به تهران سفر می‌کنم، از خانواده‌ام که قبلاً به تهران سفر کرده‌اند، اطلاعاتی درباره شهر گرفتم و امیدوارم بتوانم در تهران گردش کنم.

استاد هنرشناسی دانشگاه تاجیکستان، با معرفی برخی از تابلوها با نقوش اسلیمی و بیان توضیحاتی درباره نام و هدف از رسم آنها افزود: برخی از رسام‌های ما طرح‌های خود را از آثار شاعران کلاسیک ایران انتخاب می‌کنند یا طرح‌هایی را پیاده می‌کنند که بردل و جانسان نشسته است. برخی از رسام‌های ما در تلاش هستند با انتخاب این طرح‌ها جوانان را به خواندن این آثار ادبی ترغیب کنند. من اشعار شاعران کلاسیک ایران را بسیار نفوذ درخشان می‌دانم.

سای فولیوا درباره زندگی و هنر زنان تاجیکستانی گفت: به کمک رئیس جمهور، امام‌علی رحمان، زندگی زنان تاجیک بسیار خوب است. عمده خانواده‌ها به مدرن شدن رو آورده‌اند و زنان در انتخاب کار بیرون از خانه یا خانه‌نشینی آزاد هستند. امروزه بیشترین محصلان دانشکده صنعت‌سازی و دیزاین دانشگاه دولتی تاجیکستان، خانم‌ها هستند.

فیلم و تصاویر مرتبط با رویداد سی و چهارم را در نشانی زیر دنبال کنید.
ketab.ir tibf.ir

